

частных лиц, обеспечивающих принудительное исполнение судебных актов, учитывая передовой опыт зарубежных стран.

ROBERT GHAZARYAN

Public Administration Academy of the RA, Applicant

THE SUBJECTS OF ENFORCEMENT LAW: ISSUES RELATED TO THE LEGAL STATUS OF LAW IN THE CONTEXT OF CONTEMPORARY LEGAL SYSTEM MODERNIZATION

Within the given article, the author discusses the subjects of the enforcement law. In particular, the legal status of the service providing the law enforcement of the judicial acts is being discussed. While taking into account the leading experience of the foreign countries, the author suggests, as a recommendation, a possible engagement of private entities as entities providing law enforcement of the judicial acts.

ՀԱՌՄԻՆԵ ՄԻՆԱՍՅԱՆ

ՀՀ վերահսկիչ պալատի աշխատակազմի
Իրավաբանական վարչության իրավաբան

**ԱՆՁԻ ՄԱՍՆԱՎՈՐ ԿՅԱՆՔԻ ԱՆՁԵՌՆԱԽԵԼԻՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԸ ՈՐ-
ՊԵՍ ԱՆՁՆԱԿԱՆ ՏՎՅԱԼՆԵՐԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՊԱՏՄԱ-
ԿԱՆ ՆԱԽԱՐԴՅԱԼ**

Տեխնիկայի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների զարգացումը պետության առաջ դրեցին նոր խնդիրներ, այն է՝ հստակեցնել անձնական բնույթի տեղեկատվության դերը տեղեկատվական ռեսուրսների համակարգում, որը օգտագործվում է սոցիալական կյանքի տարբեր ոլորտներում, ինչպես նաև դրա պաշտպանության համար համապատասխան միջոցներ ձեռնարկել:

Այդ խնդիրների լուծումը առավել արդյունավետ իրականացնելու համար նախ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ամերիկյան, եվրոպական և այլ երկրների անձնական տվյալների պաշտպանության իրավահարաբերությունները կարգավորող օրենսդրական համակարգերը, որոնք՝ ի սկզբանե հանդիսանալով մասնավոր կյանքի անձեռնմխելիության իրավունքի մաս անցել են պատմական զարգացման միևնույն ուղին:

Բանալի բառեր՝ անձնական տվյալներ, սահմանադրական իրավունք, հիմնարար իրավունք, անձնական կյանքի անձեռնմխելիություն

Մարդու և քաղաքացու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների ժամանակակից տեսականը, որի մի մասը հանդիսանում է նաև անձնական կյանքի անձեռնմխելիության իրավունքը, ոչ միայն իրավական նորմերի այլև իրավագիտակցության պատմական զարգացման արդյունք է:

Անձնական իրավունքները, որոնց թվին դասվում են նաև անձնական կյանքի անձեռնմխելիության իրավունքը, տեղեկատվության ազատությունը, անձնական տվյալների պաշտպանության իրավունքը և այլն, ընդունված է դասել այսպես ասած իրավունքների առաջին սերնդին: «Անձնական իրավունքներ» հասկացությունը նշանակում է սուբյեկտի մոտ այնպիսի չափորոշիչների առկայություն, որը բնորոշում է վերջինիս ինքնությունը, ներքին, ան-

հատական ուղենիշները [1]: Բացի այդ, ինչպես պնդում է պրոֆեսոր Ի. Բերլինը, «Իրավունքների այս խմբի առանձնահատկությունը կայանում է նրանում, որ այն հիմնվում է նեգատիվ ազատության կոնցեպցիայի վրա, ինչը ենթադրում է ճնշման բացակայություն, սեփական ցանկությամբ գործելու հնարավորություն, չենթարկվելով որևէ մեկի, հատկապես պետության միջամտությանը» [2]:

Ամերիկյան, եվրոպական և այլ երկրների անձնական տվյալների պաշտպանության իրավահարաբերությունները կարգավորող օրենսդրական համակարգը որպես առանձին իրավունքի ինստիտուտ ձևավորվել է անցած դարի յոթանասունական թվականներից սկսած, բայց ի սկզբանե հանդիսանալով մասնավոր կյանքի անձեռնմխելիության իրավունքի մաս՝ այն անցել է պատմական զարգացման միևնույն ուղին:

Հարկ է նշել, որ եվրոպական երկրներում մասնավոր կյանքի անձեռնմխելիության իրավունքի ամրապնդմանը նպաստել են դատական գործունեությունն ու դոկտրինալ աղբյուրները, քանի որ այդ իրավունքը մշտապես մեկնաբանման լայն հնարավորություններ է ընձեռել: Ի սկզբանե մասնավոր կյանքի անձեռնմխելիության իրավունքի ամրագրումը սահմանադրական մակարդակում մի շարք խնդիրներ է առաջացրել հենց նորմատիվ իրավական ակտերում ճիշտ ձևակերպման բարդության պատճառով: Գուցե այդ է պատճառը, որ ինչպես անգլոսաքսոնական իրավական համակարգում, այնպես էլ ռոմանոգերմանական իրավական համակարգում մասնավոր կյանքի անձեռնմխելիության իրավունքի ձևավորումը մի շարք իրավական դոկտրինների և ինստիտուտների առաջացման պատճառ էր դարձել. օրինակ՝ ֆիզիկական մեկուսացման դոկտրինը գերմանական իրավունքում, որը պաշտպանում էր հանրային մարդկանց անձնական կյանք ներխուժումից լուսանկարահանման միջոցով, պայմանով, որ այդ մարդիկ գտնվում են առանձնացված վայրում՝ «in eine ortliche Abgeschiedenheit»: Սակայն, այս դոկտրինը քննադատության արժանացավ ՄԻԵԴ-ի կողմից «Von Hannover v. Germany» գործում[3]: Իրավական դոկտրինների նմանատիպ ձևավորումներ, զարգացումներ ու վերացումներ կարելի է տեսնել, ուսումնասիրելով մայրցամաքային իրավունքի երկրների դատական պրակտիկան, որտեղ ժամանակ առ ժամանակ ձևավորվում է այս կամ այն դոկտրինը, շատ հաճախ երբ այն նախատեսված չի լինում ազգային օրենսդրությամբ[4]:

Մասնավոր կյանքի իրավունքի առանձնահատկությունից է նաև վերջինիս հանրային և մասնավոր իրավունքների խաչմերուկում լինելու փաստը: Մասնավոր կյանքի իրավունքի ձևավորման սկզբնական փուլում այն իրավական կարգավորում էր ստանում մասնավոր իրավունքի շրջանակում, քանի որ մասնավոր կյանքի իրավունքը դիտարկվում էր հեղինակային իրավունքի, սեփականության իրավունքի և այլ իրավունքների իրացման տեսանկյունից:

Ֆրանսիան իրավամբ համարվում է այս իրավունքի առաջացման հայրենիքը: Մինչ օրս այս երկրի համար բնութագրական է անձնական կյանքի և անձնական տվյալների պաշտպանության նկատմամբ առավելագույն ուշադրությունը: Ֆրանսիայում անձնական տվյալների պաշտպանության գա-

դափարը առաջացել է 19-րդ դարի երկրորդ կեսին, սակայն 1804թ. Նապոլեոնի օրենսգրքում[5] մասնավոր կյանքի կամ անձնական տվյալների պաշտպանության հատուկ հոդվածներ նախատեսված չէին: 19-րդ դարի կեսից մարդու երեսը պատկերելու իրավունքը սկսում է գրավել ֆրանսիացի իրավաբանների ուշադրությունը: 1858թ. Ֆրանսիայում դատարանը արգելեց հայտնի դեռասանուհու մահվան մահճում պատկերված կերպարի հրապարակումը առանց վերջինիս ընտանիքի հատուկ արտահայտված համաձայնության: Դատարանները առանց քննարկումների և առարկությունների դեմքի պատկերի իրավունքը ճանաչեցին բացարձակ իրավունք: Արդյունքում, անձի անվան և անձի պատկերի իրավունքը դուրս բերվեցին սեփականության իրավունքի և անձի պաշտպանության ընդհանուր սկզբունքների ոլորտից: Ֆրանսիայում մասնավոր կյանքի պաշտպանության իրավունքը քրեական իրավունքի մաս է դարձել, երբ քրեականացվել է նամակագրության գաղտնիությունը [6]:

Գերմանիայում մասնավոր կյանքի և անձնական տվյալների պաշտպանությունը որպես իրավունք ձևավորվել է 20-րդ դարի սկզբից: Օրինակ՝ 1910թ. գերմանական դատարանը պաշտպանեց հայտնի գրող Կ. Ջիպելինի անձնական տվյալների իրավունքը՝ վերջինիս պատկերը և անունը որպես թուրքի արտադրությամբ զբաղվող ընկերության առևտրային նշան օգտագործվելուց, չնայած այն հանգամանքին, որ այդ ընկերությունը հանդիսացել էր հեղինակի հովանավորը: Գերմանական դատարանների որոշումների մեծ մասը, որոնք կապված էին անձի իրեն նույնականացնելու և անձնական տվյալների իրավունքի հետ հիմնվում էին հիմնականում այս կամ այն անձնական իրավունքի վրա, որոնք ամրագրված էին 1900թ. Քաղաքացիական օրենսգրքում և 1907թ. «Պատկերի նկատմամբ հեղինակային իրավունքի մասին» օրենքում, որոնք արգելում էին անվան կամ պատկերի օգտագործումը առանց հատուկ թույլտվության [7]: Այս իրավունքները ստացան «առանձնահատուկ անձնական իրավունքներ» անվանումը, և մինչև 1950թ. քաղաքացիական իրավունքում անձի պաշտպանությունը սահմանափակված էր այս հատուկ իրավունքներով: 1954թ. Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետության Բարձրագույն դատարանը ընդունեց «անձի պաշտպանության ընդհանուր իրավունքը», որը ցանկացած տեսակի խախտումից պաշտպանում էր մարդկային անհատի բոլոր ասպեկտները: Գերմանիայում «անձի պաշտպանության ընդհանուր իրավունք» տերմինով հասկանում են անձնական կյանքի անձեռնմխելիության իրավունք [6, p.94-95.]: Այսպիսով, քաղաքացիական օրենսգրքի դրույթները, «Պատկերի նկատմամբ հեղինակային իրավունքի մասին» օրենքը և Գերմանիայի Բարձրագույն դատարանի որոշումը հիմք հանդիսացան առևտրային շահագործումից առանց անձի թույլտվության անձի պատկերի և անվան պաշտպանության համար, ընդ որում դատարանի համար առավել կարևոր էր անձի իրավունքների պաշտպանությունը քան կազմակերպության կոմերցիոն շահերը:

Անգլոսաքսոնական իրավական համակարգի երկրներում ավանդաբար սահմանադրությունները մասնավոր կյանքի իրավունքի պաշտպանության

ուղղակի նորմեր չեն պարունակում: Մեծ Բրիտանիայում բացակայում է գրված Սահմանադրություն, և այդ իրավունքը պաշտպանվում է բավականին սահմանափակ ձևով՝ հիմնվելով դատական նախադեպերի վրա: Իսկ ԱՄՆ-ում անձնական կյանքի և անձնական տվյալների պաշտպանության իրավունքները դուրս էին բերվել դատական նախադեպերի միջոցով Իրավունքների մասին Բիլլի որոշ հոդվածներից, որոնք ուղղակիորեն չեն նախատեսում մասնավոր կյանքի իրավունքի նորմեր [8]:

Մայրցամաքային իրավունքի երկրներում այս հարցի միանշանակ լուծում չկա, սակայն մեծամասնությունը ընտրել է այլ ճանապարհ՝ ամրագրելով մասնավոր կյանքի և անձնական տվյալների պաշտպանության իրավունքների նորմերը երկրի հիմնական օրենքում՝ Սահմանադրությունում: Շատ հաճախ, սակայն, նման մոտեցման դեմ են արտահայտվում հատկապես անգլո-սաքսոնական իրավական համակարգի ներկայացուցիչները, պնդելով, որ «մասնավոր կյանքի անձեռնմխելիությունը» շատ լայն հասկացություն է, և դրա բնորոշման մեջ առաջանում են դժվարություններ, ուստի իմաստ չկա այդ կատեգորիան սահմանափակելու՝ այն ամրագրելով նորմատիվ իրավական ակտում: Սա այնքան էլ արդարացված մոտեցում չէ, քանի որ սահմանադրաիրավական նորմը չի ենթադրում այս կամ այն իրավունքի բովանդակության սպառիչ ամրագրում և որպես կանոն վերջնական ու հաստատական գործառնություն չի իրականացնում, և բացի այդ իրավական մեկնաբանության հետ կապված դժվարությունները կապված են ոչ միայն անձնական կյանքի իրավունքի հետ, այլև բնութագրական են այլ իրավունքների համար ևս, օրինակ՝ կյանքի իրավունքը, սեփականության իրավունքը և այլն: Դրանք բոլորը օրենսդրության մեջ ոչ սպառիչ են ամրագրված և բոլորը մեկնաբանման կարիք ունեն: Միևնույն ժամանակ հարկ է փաստել, որ դեմոկրատական երկրներում մասնավոր կյանքի իրավունքի՝ օրենքում ամրագրելու անհրաժեշտությունը ավելի շուտ հանդիսանում է այդ երկրների օրենսդրական ավանդույթի և օրենսդրական ոճի խնդիր, իսկ սահմանադրության տեքստում նման ամրագրման բացակայությունը, որպես կանոն, բացասական չի անդրադարձնում այդ իրավունքի ձևավորման վրա [9]:

Անձնական կյանքի և անձնական տվյալների պաշտպանության իրավունքները ԱՄՆ-ում իրենց դիրքերն ամրագրեցին 19-րդ դարի վերջին, և թեև սկզբում դրանք հանդիսանում էին բրիտանական քաղաքականության ժառանգության մի մաս, սակայն Մեծ Բրիտանիայի դատարանների որոշումները ԱՄՆ դատարանների որոշումների հետ համեմատած առավել կոնսերվատիվ և զգույշ էին:

Անգլոսաքսոնական իրավական համակարգում այս իրավունքների ամենից էական հատկանիշներից էր այն, որ ի սկզբանե դրանք Իրավունքների Բիլլով նախատեսված սուբյեկտիվ իրավունքների շարքում չէին և ձևավորվել են դատական նախադեպերով և իրավական դոկտրիններով:

Այնուհետև ԱՄՆ-ի Սահմանադրության մեջ կատարվեց 4-րդ լրացումը, որը պաշտպանում էր անձի անձնական իրերն ու փաստաթղթերը կամայական ներխուժումից: Սակայն ԱՄՆ-ում անձնական կյանք ունենալու և

անձնական տվյալներ պաշտպանելու առաջին պաշտոնական հայտարարությունը կատարվել է շատ ավելի ուշ 1890 թվականին, երբ ԱՄՆ Գերագույն դատարանի դատավոր Լուիս Բրանդեյզը Ս.Դ. Ուորենի հետ համահեղինակությամբ հրատարակել էր հոդված «Փրայվեսի [10] ունենալու իրավունքի մասին» [11], որտեղ այն բնորոշվեց որպես մարդու «մենակ մնալու» իրավունք: Փրայվեսին (անգլերենից՝ Privacy- գաղտնիք, մեկուսացում, անձնական կյանք) հատուկ իրավական կատեգորիա է անգլոամերիկյան իրավական համակարգում, որը նշանակում է անձնական կյանքի գաղտնիություն և անձեռնմխելիություն, մարդու կյանքի անձնական ոլորտ: «Փրայվեսի» տերմինը հայերենում չունի իր անալոգները, հետևաբար այն նոր օգտագործվող իրավական տերմին է: Այն կարող է ունենալ մի քանի նշանակություն՝ մի դեպքում՝ անձնական կյանք, մեկ այլ դեպքում՝ անձնական կյանք ունենալու իրավունք, մեկ ուրիշ դեպքում՝ անձնական կյանքի անձեռնմխելիության իրավունք և այլն: Իրապես Փրայվեսին իրավունքի կարևոր, բայց երևակայական գաղափար է [12]:

Անձնական կյանքի պաշտպանության իրավունքի ամերիկյան դոկտրինի հիմնադիրները՝ Բրանդեյզը և Ուորենը գտնում էին, որ տպագրության, լուսանկրաչության, տեխնոլոգիաների զարգացմանը զուգընթաց պաշտպանության ենթակա իրավական իրականության նոր ոլորտ էր ձևավորվում, որի արդյունքում կարծիքներ էին հնչում, որ անհրաժեշտ է անձնական կյանքի իրավունքի օրենսդրական պաշտպանություն և՛ մասնավոր և՛ հանրային իրավունքի շրջանակում:

Նրանք գտնում էին, որ անձնական կյանքի և անձնական տվյալների իրավունքի պաշտպանության գաղափարը առաջացել է հեղինակային իրավունքի անալոգիայից, այդ պատճառով ենթադրվում էր, որ այն պաշտպանության ենթակա չէ, եթե տեղեկատվության տնօրինողը ինքն է հրապարակում այն սեփական նախաձեռնությամբ: Սակայն շեշտվում էր այն փաստը, որ անձնական կյանք ունենալու իրավունքի գոյությունը սեփականության իրավունքի կամ հեղինակային իրավունքի շրջանակներում դիտարկելը սխալ է, քանի որ պաշտպանության ենթակա իրավունքի առարկան այս դեպքում այլ է:

Պրոֆեսոր Ս.Դ. Ուորենը և դատավոր Լ.Դ. Բրենդեյզը անձնական կյանքի գոյության մասին դատողությունները անում էին ընդհանուր իրավունքի զարգացման տեղեկանքների, այդ թվում օրինաստեղծ դատական որոշումների և դատավորների իրավական դիրքորոշումների ուսումնասիրության հիման վրա, ինչպիսին *Prince Albert v. Strange* [13] 1849թ. (գնված փորագրությունների հրապարակման արգելք) *Wyatt v. Wilson* [14] 1820թ. (պատկերի հրապարակման արգելք), *Abernethy v. Hutchinson* [15] 1825 (երրորդ անձանց կողմից կարդացած լեկցիաների հրապարակման արգելք, որպես վստահության չարաշահում), *Pollard v. Photographic Co.* 1888 [16] (լուսանկարների հրապարակման արգելք որպես վստահության չարաշահում) և այլ դատական գործերն էին:

Բրայնդեյզը և Ուորենը պնդում էին, սակայն որ Փրայվեսի ունենալու իրավունքը, ընդհանուր իրավունքի համակարգում, կարգավորվելով մտավոր սե-

փականության և ոչ գույքային իրավունքների շրջանակներում, հիմնված էր ոչ թե «մասնավոր սեփականության սկզբունքի» այլ «անձի անձեռնմխելիության սկզբունքի» վրա [12, p.205]: 1977թ.-ին Գերագույն դատարանը առաջին անգամ ճանաչեց «տեղեկատվության Փրայվեսի ունենալու իրավունքը» Վալենը ընդդեմ Ռոյի գործում [17]: Դատարանը նշում էր, որ Սահմանադրությունը պաշտպանում է անձնական իրավունքների երկու տեսակ «Առաջինը՝ անձնական տվյալների բացահայտման արգելքը և երկրորդը՝ որոշակի կատեգորիայի կարևոր որոշումներ կայացնելու անկախությունը [19, p. 599-600.^[17]SEP]]»: Մյուս գործերում դատարանը հավասարակշռում էր Փրայվեսիի և այլ իրավունքների համադրությունը:

Արդյունքում, ԱՄՆ-ի ընդհանուր իրավունքի կողմից ձևավորված Փրայվեսիի կոնցեպցիան միջազգային պրակտիկայում այնպիսի իրավախախտումների ձևավորման հիմք դարձավ ինչպիսին են՝ անձնական կյանքին վերաբերվող փաստերի հրապարակումը, անձի անվան և ինքնության գողությունը, անձնական տարածք ներխուժումը և այլն: Սա, իհարկե, հեղափոխական քայլ էր, քանի որ մինչ այդ իրավունքը առավելապես պաշտպանում էր միայն գույքային իրավունքները և հակված չէր ընդունել բարոյական վնասի կամ ոչ գույքային իրավունքների գոյությունը:

ԱՄՆ-ի Գերագույն դատարանին պահանջվեց ավելի քան 70 տարի, որպեսզի վերջինս ճանաչեր այն սկզբունքը, համաձայն որի անձն իրավունք ունի պաշտպանելու իր անձնական կյանքը և անձնական տվյալները, եթե ապացուցի, որ այն ունենալու հիմքեր ունի: Նշված սկզբունքը ամերիկյան դատարանները ընդունեցին, որպես նախադեպային (*Meyer v Nebraska* (1923), *Buck v Bell* (1927), *Griswold v Connecticut* (1965), *Stanley v Georgia* (1967), *Katz v United States* (1967), *Buchanan v Batchelor* (1970), *Roe v Wade* (1973) և այլն) դատական գործերով [18]:

Ուսումնասիրելով մասնավոր, անձնական և ընտանեկան կյանքի անձեռնմխելիության իրավունքի և անձնական տվյալների պաշտպանության իրավունքի ձևավորման փուլերը, պատմական զարգացման հիմնական ուղղություններն ու խնդիրները գալիս ենք հետևյալ եզրահանգման.

Առաջինը, անգլսաքսոնական և մայրցամաքային իրավական համակարգերում մասնավոր կյանքի անձեռնմխելիության իրավունքի բնորոշման և օրենսդրական ամրագրման մոտեցումները միմյանցից նշանակալի տարբերվում են: Անգլսաքսոնական իրավական համակարգի երկրներում ավանդաբար Սահմանադրությունները մասնավոր կյանքի անձեռնմխելիության իրավունքի կամ անձնական տվյալների պաշտպանության իրավունքի ուղղակի սահմանում չունեն: Մեծ Բրիտանիայում բացակայում է գրված Սահմանադրությունը և այդ իրավունքները պաշտպանության են ենթարկվում դատական նախադեպերի հիման վրա բավականին սահմանափակ ձևով, իսկ ԱՄՆ-ում այդ իրավունքները դուրս են բերվում Իրավունքների մասին Բիլլի մի շարք հոդվածների դատական մեկնաբանություններից: Իսկ մայրցամաքային իրավունքի երկրներում այս հարցի միաձայն լուծում բացակայում է, սակայն այս երկրների մեծամասնությունը այլ մոտեցում է որդեգրել, այն է՝

մասնավոր կյանքի անձեռնմխելիության և անձնական տվյալների պաշտպանության իրավունքների ամրագրումը հիմնական օրենքում՝ Սահմանադրությունում: Սա հատկապես բնորոշ է երկրորդ համաշխարհային պատերազմից հետո ընդունված սահմանադրություններին:

Երկրորդ, անգլաաքսոնական իրավական համակարգի երկրների ներկայացուցիչները, որոնք դեմ են մասնավոր կյանքի անձեռնմխելիության կամ անձնական տվյալների պաշտպանության իրավունքի սահմանադրական ամրագրմանը, պնդում են, որ «մասնավոր կյանքի անձեռնմխելիության իրավունք» հասկացությունը բավականին լայն է, իսկ դրա բնորոշումը՝ բավականին բարդ, հետևաբար իմաստ չունի այդ իրավունքը սահմանափակել՝ ամրագրելով այն նորմատիվ իրավական ակտում: Մինչդեռ նման մոտեցումը այնքան էլ արդարացված չէ, քանի որ սահմանադրական իրավական ակտը չի ենթադրում այս կամ այն իրավունքի բովանդակության սպառիչ ամրագրում՝ դրա մանրամասն կարգավորումը նախատեսելով առանձին օրենսդրական ակտում:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. **Гаврилов О.А.** Информационное право России// Вестник Академии Наук. -2005. -Том 75 N 4. С. -323
2. **Берлин И.** Две концепции свободы// Современный либерализм. -М., 1998. С. -19-20
3. **Головистикова А.Н., Грудцына Л.Ю.** Указ. соч. 10 , Von Hannover v. Germany. Application No 59320/00, Judgment of 24 June 2004.
4. **Хужокова И.М.** Право на частную жизнь в континентальной Европе // Журнал зарубежного законодательства и сравнительного правоведения. -2010. No 4.- С. 62-69.
5. Французский гражданский кодекс: Учебн.-практич. комментарий. М.: Проспект, 2008.
6. **Beverly-Smoth H., Ohly A., Lucas-Schloetter A.** Privacy, Propriety and Personality. Civil Law Perspectives on Commercial Appropriation. Cambridge University Press, 2005. P. 147-148.
7. **Волтерс Клувер,** Гражданское уложение Германии. Вводный закон к Гражданскому уложению. Пер. с нем. / Науч. ред. А.Л. Маковский и др. М.: 2004; Alfred Kommentar zu dem Gezetze Betreffend das Urheberrecht an Werken der bildenden Kunste und der Photographie, 1908. S. 15.
8. Constitution of United States. New York, 1992, Commonwealth of Australia Constitution ACT (Constitution) 9th July 1900. С. 1263.
9. **Хужокова И.М.** Право на неприкосновенность частной жизни в англосаксонской правовой системе (на примере США и Великобритании) // Журнал зарубежного законодательства и сравнительного правоведения. 2009. No 4. С. 36 – 43.
10. **Волосова М.Е.** и др. Большой юридический словарь, -М., -2006
11. **Samuel D. Warren & Louis D. Brandeis.** The Rights to Privacy// Harvard Law Revue. 1890. Vol. 193. N 4, P. 193-220
12. **Jean Slemmons Stratford & Juri Stratford,** Data Protection and Privacy in the United States and Europe, 1998 p 17
13. **Bently, Lionel,** Prince Albert v Strange (1849), in: Mitchell, Charles/Mitchell, Paul Mitchell (Ed.), Landmark Cases in Equity 2012, p.235–267.

14. **Megan Richardson**, University of Melbourne, Cambridge University Press, 2017 pp 132-135
15. H&Tw 28, [1825] EngR 653,
<http://www.commonlii.org/uk/cases/EngR/1825/653.pdf> վերջին այցելություն 12.02.2018թ.):
16. Pollard v. Photographic Co. (1888) 40 Ch. D. 345.
17. Whalen v. Roe, 429 U.S. Reports (February 22, 1977), 589-604.
18. **Fisher L.** American Constitutional Law. N. Y., 1990. P. 1143-1157.

ЛУСИНЕ МИНАСЯН

Юридическое управление аппарата
Контрольной палаты Республики Армения, юрист

ПРАВО НА НЕПРИКОСНОВЕННОСТЬ ЧАСТНОЙ ЖИЗНИ КАК ИСТОРИЧЕСКАЯ ОСНОВА ДЛЯ ПРАВА НА ЛИЧНЫЕ ДАННЫЕ

Развитие индустрии информационных технологий и коммуникаций создало новые проблемы для государств - определение роли персональной информации в системах хранения данных, которая используется на разных уровнях нашей общественной жизни, а также принятие мер для ее защиты.

Для эффективного решения этих проблем, в первую очередь, необходимо рассмотреть законодательные системы защиты данных американских, европейских и других государств, которые, являясь частью права на неприкосновенность частной жизни, имеют одинаковую историческую основу.

LUSINE MINASYAN

Lawyer at the Legal Department of the
Control Chamber of the Republic of Armenia

THE RIGHT TO INVIOABILITY OF PRIVATE LIFE AS A HISTORICAL FOUNDATION FOR THE RIGHT TO PROTECTION OF PERSONAL DATA

The development of technology and communication industry created new problems for the states, that is to define the role of personal information in the data store systems, which is used in the different levels of our social life, as well as to take measures for its protection.

For the effective solution of these problems first of all it is necessary to examine American, European and other states' data protection legal systems, which being part of the right to inviolability of private life had the same historic base.

ԱՐԹՈՒՐ ՆԱՀԱՊԵՏՅԱՆ

Եվրոպական կրթական ակադեմիայի
իրավագիտության ամբիոնի ասպիրանտ

ՀՈԳԵԿԱՆ ԱՆՁԵՌՆԻՆԵԼՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՄԱՆ ՍԱՀԱՄԱՆԱՐԴԱԻՐԱՎԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑԱԿԱՐԳԵՐԸ

Հոդվածում տարբեր իրավաբանական ուժ ունեցող փաստաթղթերի և Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի պրակտիկայի ուսումնասիրության լույսի ներքո ներկայացվել են հոգեկան անձեռնմխելիության իրավունքի երաշխավորման կառուցակարգերին առնչվող մի շարք արդիական հիմնահարցեր: Անդրադարձ է կատարվել նաև նշված իրավունքի երաշխա-